

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Kfv.IV.37.784/2022/7.
A tanács tagjai: Dr. Balogh Zsolt a tanács elnöke
Dr. Hajas Barnabás előadó bíró
Dr. Dobó Viola bíró
Dr. Kiss Árpád Lajos bíró
Dr. Patyi András bíró

Az I. rendű felperes: felperes1
(cím1)

A II. rendű felperes: felperes2
(cím2)

A III. rendű felperes: felperes3
(cím3)

A felperesek képviselője: Dr. Gálffy Tibor egyéni ügyvéd
(cím4)

Az alperes: Építési és közlekedési miniszter
(cím5)

Az alperes képviselője: Balsai Ügyvédi Iroda
(cím6)
ügyintéző: Dr. ifj. Balsai István)

A per tárgya: kulturális javak visszaadása tárgyában hozott MHF/305/5 (2020) számú közigazgatási határozat, mint közigazgatási cselekmény jogszerűségének vizsgálata

A felülvizsgálati kérelem benyújtó fél: felperes (50. sorszám alatt)

A felülvizsgálni kért jogerős határozat: a Fővárosi Törvényszék 108.K.706.839/2020/46. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria

- a Fővárosi Törvényszék 108.K.706.839/2020/46. számú ítéletét megváltoztatja úgy, hogy az alperes MHF/305/5 (2020) számú határozatát megsemmisíti és az alperest új eljárás lefolytatására kötelezi;
- kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felpereseknek 600.000 (hatszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget;
- megállapítja, hogy a 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálati kérelem alapjául szolgáló tényállás

[1] A I. rendű, II. rendű és III. rendű felperesek a közgyűjteményekben őrzött, vitatott tulajdonú kulturális javak visszaadásának rendjéről szóló 449/2013. (XI. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R1.) alapján kérelmet nyújtottak be a egyéb érdekelt1-hez (a továbbiakban: egyéb érdekelt1) a egyéb érdekelt2 (a továbbiakban: egyéb érdekelt2) gyűjteményébe tartozó, Régi Magyar Gyűjtemény 52.657 leltári számú, Alexandriai Szent Katalin misztikus eljegyzése című, és a 52.656 leltári számú, Maria Gravidá című táblaképek visszaadása iránt. Jogutódi minőségüket jogutódlási lánc felállításával kívánták igazolni.

[2] Az egyéb érdekelt1 a vagyontárgyak fellelhetőségére, a gyűjteménybe kerülés körülményeire a egyéb érdekelt2ot, az állami tulajdonjog fennállására vonatkozó iratok beszerzése érdekében, valamint a vagyontárgyak állami tulajdonjogának jogszerű keletkezésével kapcsolatban a egyéb érdekelt3 (a továbbiakban: egyéb érdekelt3) és a egyéb érdekelt4 kereste meg, majd 2018. december 19. napján elkészítette az R1. 4.§ (2) bekezdése szerinti összesítést, amit 2018. december 28. napján megküldött az alperes jogelődjének.

[3] A restitúciós eljárásra vonatkozó jogszabályok az alperes eljárása alatt megváltoztak, 2019. február 27. napján hatályba lépett az R1. hatályon kívül helyezéséről és az azzal összefüggő átmeneti rendelkezésekről szóló 22/2019. (II. 25.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R2.), amelynek 2. §-a szerint a folyamatban lévő és a megismételt eljárásokat a 3-5. §-ai szerint kell lefolytatni. Az egyes törvényeknek az épített és a természeti környezet védelmével, valamint a kulturális örökség védelmével összefüggő módosításáról szóló 2019. évi LXIV. törvény (a továbbiakban: Módtv.) a Kulttv. 4/A. §-át úgy módosította, hogy „állami vagy helyi önkormányzati fenntartású közgyűjtemény, muzeális intézmény alapleltárából visszaigényelt kulturális javak visszaadására – erre vonatkozóan bejelentett igény esetén – abban az esetben kerülhet sor, amennyiben az igénylő tulajdonjogát kétséget kizáróan bizonyítja”. A Módtv. a Kulttv. V. részét a Kulturális javak visszaadására irányuló eljárás alcímmel egészítette ki, amely előírta, hogy az R2. alapján folyamatban lévő és megismételt

eljárásokban is a Kulttv.-t kell alkalmazni. Az alperes MHF/60/5(2019) számú levelével tájékoztatta a felpereseket a jogszabályok megváltozásáról és arról, hogy kérelmeiket egy eljárásban bírálja el, majd MHF/60/6(2019) számú végzésben 2019. október 18. napján felhívta a felpereseket a tulajdonjogukat igazoló bizonyítékainak és további nyilatkozataiknak csatolására.

[4] Az alperes a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok alapján megállapította a táblaképek ismert, az 1896. évi egyéb érdekelt⁵ és a egyéb érdekelt⁶ 2012. augusztus 31. napján beolvadással történő megszűnése után a műtárgyak a jogutód egyéb érdekelt² alapleltárába kerüléséig tartó történetét.

[5] Az alperes a 2020. július 14-én kelt MHF/305/5(2020) számú határozatában a felperesek „2018. szeptember 26. napján előterjesztett, a egyéb érdekelt² gyűjteményébe és alapleltárába tartozó Régi Magyar Gyűjtemény 52.656 leltári számú, Maria Gravidá című, valamint a Régi Magyar Gyűjtemény 52.657 leltári számú, Alexandriai Szent Katalin misztikus eljegyzése című táblaképek visszaadása iránti igényét” elutasította. Indokolásában megállapította, hogy a felperesek kérelme kétséget kizáró módon nem megalapozott, nem bizonyított, hogy a táblaképek egyéb érdekelt⁷ tulajdonában álltak és az sem, hogy a táblaképek a egyéb érdekelt²ban letétként voltak elhelyezve és a felperesek örököségi jogállása sem volt igazolható. Kiemelte, hogy az átvételi elismervények, a kiállítóként való feltüntetés, és az 1919. április 17. napján „cím⁷ből cím⁸ szállított műtárgyakról” felvett leltár is azt igazolták, hogy az adott időpontban a táblaképek egyéb érdekelt⁷ birtokában voltak. Ezt követően egyéb érdekelt⁷ és a egyéb érdekelt² közötti levélváltásokban a műtárgyakat nem írták körül, azokat nem nevesítették, ezért kétséget kizáró módon nem volt beazonosítható, hogy azok pontosan mely műtárgyra vonatkoztak. A két táblakép nevesítve nem volt, ezért megalapozatlanul állították a felperesek, hogy a egyéb érdekelt² elismerte egyéb érdekelt⁷t a műtárgyak tulajdonosaként. A 885/1934. számú, 1934. november 27. napján kelt átvételi elismervényt egyéb érdekelt⁷ írta alá, a felsorolt műtárgyak között a két táblakép nem szerepelt, ezért azok nem képezhették a egyéb érdekelt² és egyéb érdekelt⁷ között létrejött letéti jogviszony tárgyát, hiszen egyéb érdekelt⁷nak tisztában kellett lennie azzal, hogy letevőként milyen műtárgyakat helyezett el a egyéb érdekelt²ban. Ha egyéb érdekelt⁷ a egyéb érdekelt²ban korábban letétbe helyezte (és a saját tulajdonába tartozónak) tekintette volna a két táblaképet, úgy az átvételnek értelemszerűen ezekre is ki kellett volna terjednie, vagy a további egyéb érdekelt²i őrzésükről kellett volna rendelkeznie. Mivel erre a levél még csak utalást sem tett, ez cáfolta, hogy a két táblaképet a egyéb érdekelt²ban egyéb érdekelt⁷ letétjeként őrizték volna. Ezt támasztotta alá a „Régi magyar osztály letéti műtárgyaitól” című, 1969. június 23. napján kelt jelentés is és a felperesek a letéti szerződést nem csatolták, arra csak hivatkoztak. Az örökösödési eljárásról szóló 1894. évi XVI. törvénycikk és az örökösödési eljárásról alkotott 1894. évi XVI. törvénycikk módosításáról szóló 1927. évi IV. törvénycikk (a továbbiakban: 1927. évi IV. törvénycikk) rendelkezéseire hivatkozva megállapította, hogy önmagában az 1931. december 3. napján kelt és kihirdetési záradékkal ellátott végrendelet az arról felvett jegyzőkönyv hiányában nem bizonyította kétséget kizáróan azt, hogy e végrendelet alapján ment végbe az örökösödés, hiszen a jegyzőkönyv hiányában nem igazolt, hogy e végrendelet lett volna az egyetlen végintézkedése egyéb érdekelt⁷nak és még a kihirdetésről felvett jegyzőkönyv megléte sem igazolta volna kétséget kizáróan, hogy az öröklés a végrendeletben szabott módon ment végbe. Megállapította, hogy az 1969. június 23. napján kelt jelentés a 885/1934. számú, átvételi elismervény egyértelműen bizonyította, hogy a táblaképek nem voltak letétben. Az állam tulajdonszerzése körében az elbirtoklás kezdő időpontjaként 1990. május 2-át vette figyelembe, a egyéb érdekelt² pedig úgy birtokolta a táblaképeket mintha azok a sajátjai lennének és nem kellett számolnia azzal, hogy azt tőle bárki visszakéri. 1990. május 2-ától kezdődően az rPtk. 121. §-ának (1) bekezdése alapján – a kérelmek előterjesztéséig – a egyéb érdekelt⁶ és a egyéb érdekelt²

sajátjakénti, szakadatlan birtoklása folytán a törvény által megkövetelt elbirtoklási idő többszörösen eltelt.

[6] Kitért arra is, hogy normakontroll eljárás indítványozására nem volt jogosult, továbbá az eljárás során nem merült fel olyan jelentős tény, ami szakértői bizonyítást tett volna szükségessé, az egyéb érdekeltl által készített irat nem szakvélemény, az ügy szempontjából releváns iratok alapján a tényállás aggálytalanul megállapítható volt, az iratanyagban fellelhető nehezen olvasható iratokra nem alapított tényállást, tárgyalás tartásának pedig az Ákr. 74.§ (1) bekezdése alapján nem volt helye. A felperesek a nyilatkozataikat írásban részletesen előterjesztették, a felperesek ügyében a egyéb érdekelt8 (Alapítvány) nem volt ügyfél, az üggyel összefüggést mutató, de más műtárgyra vonatkozó ügy iratait az egyéb érdekeltl az ügy irataihoz tájékoztató jelleggel csatolta, a felperesek tisztességes eljáráshoz való joga nem sérült, iratbetekintéssel élhettek, bizonyítékokat nyújthattak be, bizonyítási indítványt terjeszthettek elő, és a megváltozott jogszabályi környezetről is tájékoztatást adott.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[7] A felperesek az alperes határozatával szemben a törvényes határidőn belül, 2020. augusztus 26. napján keresetlevelet terjesztettek elő az alperesnél, azonban az alperes a keresetlevelet nem továbbította a bíróságra, majd 2020. október 1. napján keresetlevelüket a bíróságon is előterjesztették. Az alperes a bíróság felhívását követően 2020. november 9. napján küldte meg a védiratát, a közigazgatási iratokat pedig papír alapon 2020. november 18. napján terjesztette fel a bíróságra.

[8] A felperesek a keresetükben elsődlegesen az alperesi határozat megváltoztatását, másodlagosan és harmadlagosan az alperesi határozat megsemmisítését, illetve hatályon kívül helyezését kérték, negyedlegesen annak megállapítását, hogy az alperes túllépte az R1. 3. § és 4.§-ában meghatározott ügyintézési határidőket, és a határozatát 2019. február 27-e előtt meg kellett volna hoznia, ötödlegesen pedig annak megállapítását, hogy az R1.-ben foglaltak, illetve a Kulttv. 2019. július 15-ig hatályos 4/A. §-a szerint az alperesnek helyt kellett volna adnia a kérelmüknek. Perköltséget igényeltek. Álláspontjuk szerint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 149. § (1) bekezdés alapján a jogvesztő határidőn túl felterjesztett iratok, így a védirat már nem vehetők figyelembe, ezért a kereseti kérelemnek helyt adó döntés meghozatalának van helye. Kifejtették, hogy az alperes mulasztása miatt további periratokat kellett készíteniük és iratbetekintéssel is kellett élniük, ezért a per eredményére tekintet nélkül kérték a kiegészített költségjegyzékben részletezett költségeik megtérítését. Hivatkoztak arra, hogy a döntést szabályszerűen nem közölték, ezért az joghatás kiváltására nem alkalmas, az alperes pedig az eljárása során nem igazolta a képviseleti jogosultságát ezért vélelmezni kell azt, hogy a határozatot nem az annak meghozatalára jogosult hozta meg. Álláspontjuk szerint a határozat rendelkező részében az alperes csak a 2018. szeptember 26. napján előterjesztett igényüket utasította el, a 2018. szeptember 25. napján előterjesztett igényük elbírálatlan maradt. Sérelmezték, hogy az alperes az ügyintézési határidőt az egyik festmény esetében 1 év hat hónappal, a másik festmény kapcsán pedig 1 év 6 hónap 3 nappal túllépte, ami az ügy érdemére kiható lényeges eljárási szabálysértés volt, mert ezzel és az igényérvényesítésüket megnehezítő, folyamatban lévő ügyekben alkalmazandó R2.-vel a bizonyítási helyzetük terhessebbé vált. Az alperes az ügyintézési határidő túllépése miatt az Ákr. 51. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott jogkövetkezményt sem alkalmazta. Sérelmezték, hogy az alperes annak ellenére egyesítette az

ügyet, hogy arra nem volt jogszabályi lehetősége, arról nem hozott alakszerű döntést, az eljárás során használt ügyszámok áttekinthetetlenek voltak, az alperes iratkezelése sértette a közfeladatot ellátó szervek iratkezelésének általános követelményeiről szóló 335/2005. (XII. 29.) Korm. rendeletet. Sérelmezték, hogy nem tudták ellenőrizni, hogy iratanyagot tartalmazó CD-ről valamennyi irat kinyomtatásra került-e vagy sem, és csak az iratbetekintés során értesültek arról, hogy a táblaképekre az Alapítvány is igényt terjesztett elő. Kifogásolták, hogy az alperes nem alakszerű döntéssel, csak 7 hónap és 21 nap elteltével tájékoztatta őket a megváltozott jogszabályi környezetről, és az ügyintézési határidőt is tévesen 60 nap helyett 180 napban jelölte meg. Sérelmezték, hogy nem kaptak tájékoztatást arról, hogy tulajdoni igényük öröklési jogcím alapján történő igazolására még 2019. október 18. napján is lett volna lehetőségük, ügyféli jogaikat nem gyakorolhatták, az alperes a tényállást nem tisztázta, nem oktatta ki őket, hogy a jogutódi minőségüket nem bizonyították, tárgyalás tartása iránti és szakértő kirendelésére vonatkozó kérelmeiket nem vette figyelembe, ezekről sem hozott alakszerű döntést. Előadták, hogy az alperesnek az R1. alapján kellett volna lefolytatnia az eljárást, az R2 hatályba lépését megelőzően az egyéb érdekelt1 által 2018. december 19. napján készített összesítés nem szolgálhatott volna a határozat alapjául, az alperes az összesítésről nem tájékoztatta őket, annak tartalmát nem ismerhették meg. Az alperes határozatát érdemben vitatták azzal, hogy a határozat 3. pont 2. mondatában, 33., 40., 45. pontjaiban az alperes az iratokkal ellentétes megállapításokat tett, ezért azok helyett a keresetlevelükben foglaltakat kérték figyelembe venni. Hivatkoztak arra, hogy a MMOK leltározási utasítása csak a egyéb érdekelt2 könyveire vonatkozott, annak műtárgyaira nem, a egyéb érdekelt2 pedig csak véletlenül vette törzsleltárba a táblaképeket. A lefoglalási jegyzőkönyvből és egyéb érdekelt7 1912-es kiállítás műtárgyainak listájából megállapítható, hogy a szocializáló bizottság 1919-ben alapvetően ugyanazokat a műtárgyakat vette el, amiket egyéb érdekelt7 1912-ben kiállításra átadott, ami azt igazolta, hogy a táblaképek 1896 és 1919 között folyamatosan egyéb érdekelt7 birtokában voltak. Ennek igazolására iratokat csatoltak. Kifogásolták, hogy az alperes figyelmen kívül hagyta az e körben tett nyilatkozataikat. Előadták, hogy a jegyzőkönyvi minta a egyéb érdekelt2 aktájában szerepelt, közvetlenül a 1919. április 17-i leltár után, és egyéb érdekelt7 1919. november 26. napján kelt levele előtt, a jegyzőkönyvi minta szerinti leltár megegyezett a vagyonekbejegyzésről készült leltárral és azokban kifejezetten nevesítették a táblaképeket. Álláspontjuk szerint megállapítható, hogy egyéb érdekelt7 valamennyi 1919. április 17-i vagyonekbejegyzésről készített jegyzőkönyvben nevesített műtárgyat vissza akart kapni. Kifejtették, hogy egyéb érdekelt7 és a egyéb érdekelt2 a levelezésükben a táblaképekre is utaltak, de az alperes nem vette figyelembe az e körben tett nyilatkozataikat. A 1895. évi és 1912. évi bejelentési ívek vizsgálata kapcsán az alperes figyelmen kívül hagyta, hogy a nyomtatványon csak a „kiállító” megjelölés szerepelt, nem volt lehetőség annak áthúzására vagy más kifejezés megjelölésére, „kiállító” kifejezés azonban nem zárta ki azt, hogy egyéb érdekelt7 nemcsak a birtokosa, hanem tulajdonosa is volt a táblaképeknek. Álláspontjuk szerint az alperes a táblaképek egyéb érdekelt7 általi elbirtoklásával, egyéb érdekelt7 és a egyéb érdekelt2 között 1919 óta fennálló jogviszonnyal, az 1934-1935 közötti eseményekkel és a táblaképek egyéb érdekelt2 által történő elbirtoklásával, egyéb érdekelt7, egyéb érdekelt11, Begyéb érdekelt12 és a felperesek között fennálló öröklési láncsal összefüggésben tett állításai a bizonyítékok észszerűtlen értékelésén alapultak, ellentmondásban álltak az alperes többi állításával, illetve hiányosak voltak, mert az azokhoz kapcsolódó, jogilag releváns megállapításokat az alperes egyáltalán nem tette meg, és álláspontjuk szerint számos – a keresetlevelében részletesen felsorolt – bizonyítékot figyelmen kívül hagyott. Kifogásolták, hogy az alperes nem vizsgálta, hogy egyéb érdekelt7 milyen szerződést kötött a egyéb érdekelt2mal, álláspontjuk szerint a egyéb érdekelt2 adósként a jogviszony felmondásáig köteles volt egyéb érdekelt7 (vagy az örökösei), mint hitelező(k) részére megőrizni minden legfoglalt műtárgyat és ezzel együtt a

táblaképeket is, és a fel nem mondott letéti szerződés a Magyar Állam elbirtoklását akadályozta és kizárta a sajátjakénti birtoklás szubjektív elemét. Előadták, hogy az egyes törvényeknek a közgyűjteményekben őrzött, vitatott tulajdonú kulturális javak visszaadásával összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CXCV. törvény általános indokolása is alátámasztja azt, hogy a Magyar Állam, illetve a egyéb érdekelt² sosem akarta a Tanácsköztársaságban 1919-ben elrabolt műtárgyakat sajátjaként birtokolni. Álláspontjuk szerint kizárt, hogy a egyéb érdekelt²/Magyar Állam elbirtoklás útján a táblaképek tulajdonosa lett volna. Azt is kifejtették, hogy az alperes „kétséget kizáró” bizonyítási mércéjét jogellenesen alkalmazta. Álláspontjuk szerint a egyéb érdekelt² a táblaképeket egyéb érdekelt⁷ részére őrizte meg, amiből az következik, hogy még ha egyéb érdekelt⁷ korábban nem is volt a képek tulajdonosa, azokon elbirtoklással tulajdonjogot szerzett. Kifogásolták, hogy az alperes ezt nem vizsgálta, és az e körben tett nyilatkozataikat is figyelmen kívül hagyta. Álláspontjuk szerint az öröklési láncra nem a kétséget kizáró, hanem egy enyhített bizonyítási mérce lett volna alkalmazandó, és e körben tett előadásaikat az alperes nem értékelte. Azt is előadták, hogy az alperesnek jogszabályi felhatalmazása volt arra, hogy a restitúciós eljárásokban felmerülő tulajdonjogi és öröklési jogi kérdésekben állást foglaljon. Vitatták, hogy a restitúciós eljárásra vonatkozó szabályok megalkotása nem egy „ex gratia” juttatás, a jogalkotó az R2. megalkotásával a folyamatban lévő restitúciós eljárások szabályainak igénylők hátrányára történő megváltoztatásával az önkényes jogalkotás tilalmát szegte meg.

[9] Közvetítői eljárás lefolytatását, független szakértő kirendelését, hagyatéki iratok svájci és más bíróságtól való beszerzését, illetve az alperes R1. és R2. alapján lefolytatott eljárásokkal kapcsolatos adatközlésre kötelezését indítványozták. Indítványozták továbbá az R2. és a Módtv. egyes rendelkezései alaptörvényellenessége miatt az Alkotmánybíróság normakontroll eljárásának kezdeményezését.

[10] Az alperes védiratában a határozatában foglaltakat fenntartotta, a kereset elutasítását kérte, perköltséget igényelt. Előadta – és egyéb érdekelt⁹ levelével alá is támasztotta –, hogy a keresetlevelet technikai problémák miatt nem tudta letölteni, és ezért nem tudta a bíróság részére továbbítani. Kifejtette, hogy nem rendelkezett hatáskörrel sem tulajdonjogi kérdések, sem az öröklési jogcímek elbírálására. A felperesek alkotmányossági kifogásai sem tartotta alaposnak, a felperesek igényeit az R2. hatályba lépéséig nem bírálta el, ezért az eljárást folyamatban lévőnek kellett tekinteni, így arra már az R2. szabályai voltak irányadóak. Álláspontja szerint nem hatott ki az ügy érdemére az, hogy az eljárások egyesítéséről nem hozott végzést, továbbá, hogy a határozat rendelkező részében csak a felperesek egyik igénye előterjesztésének az időpontját jelölte meg. Kifejtette, hogy a felperesek bizonyítási kötelezettsége az R2. hatályba lépésével nem vált terhesebbé, iratbetekintési jogukkal is élhettek és valamennyi iratot megismerhettek, az ügyszámok azért változtak, mert az iktatórendszere évenkénti új ügyszámot generál. Előadta, hogy az egyéb érdekelt¹ összesítése nem volt szakértői vélemény, a tárgyalás tartásának törvényi feltételei nem álltak fenn, az olvashatatlan iratok figyelmen kívül hagyásából nem következett a határozat megalapozatlansága, az eljárás lefolytatására rendelkezett meghatalmazással, nem volt kitanítási kötelezettsége, és más igénylőnek nem engedett betekintést az eljárás irataiba, a tényállást tisztázta és jogszerű döntést hozott. A felperesek indítványainak az elutasítását kérte.

Az elsőfokú felülvizsgálni kért jogerős határozat

[11] Az elsőfokú bíróság a felperesek keresetét elutasította, és őket a perköltség viselésére kötelezte.

[12] Az elsőfokú bíróság nem osztotta felpereseknek az iratok és a védírat késedelmes benyújtásával összefüggő álláspontját, mert az alperes a per során hitelt érdemlően igazolta, hogy miért nem tett eleget a Kp. 40. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségének, számukra ez jogsérelmet nem okozott. Hivatkozott a Kúria Kfv.I.35.652/2018/12. számú ítéletére, miszerint az alperes védírat benyújtásának annak elmaradása, vagy késedelme esetére a Kp. nem fogalmaz meg jogkövetkezményeket, vagyis a Kp. 40. § (1) bekezdése és 42. § (2) bekezdése, és a Pp. 149. § (1) bekezdése nem értelmezhető úgy, hogy a keresetlevél beadását követő 21 napon túl alperes védíratot már nem terjeszthet elő, és nem értelmezhetők úgy, hogy a határidőben elő nem terjesztett védírat miatt a Kp. 42. § (2) bekezdésének megsértése miatt keresetnek helyt adó ítéletet lehetne hozni.

[13] A Kúria 1/2019. KMJE jogegységi határozat II. pontjára hivatkozva az elsőfokú bíróság megállapította, hogy nem sérült a felperesek jogorvoslathoz való joga és a tisztességes eljárás követelménye sem, mert jogorvoslati lehetőségük fennállt, az alperes határozatával szemben keresetet terjesztettek elő, azt az elsőfokú bíróság perben felülvizsgálta, ezért a perbeli határozat szabálytalan kézbesítése nem hatott ki az ügy érdemére.

[14] A jogerős ítélet rámutatott arra is, hogy az alperes restitúciós ügyekben fennálló hatósági jogköre jogszabályi felhatalmazásból eredt.

[15] Az elsőfokú bíróság szerint bár az alperes a határozat rendelkező részében csak a felperesek egyik igénye előterjesztésének az időpontját jelölte meg, a határozat indokolásából megállapítható, hogy a felperesek másik kérelmét is elbírált. A felpereseknek tudomásuk volt az igényeik egyesítéséről is, ezért alaptalanul hivatkoztak arra, hogy kérelmük elbírálatlan maradt.

[16] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy bár az alperes az ügyintézési határidőt túllépte, az nem hatott ki az ügy érdemére, mert az eljárás elhúzódása miatt a folyamatban lévő eljárásokra is alkalmazandó R2. alapján kellett az alperesnek a felperesek restitúciós igényét elbírálnia, nem alapíthatta a döntését az időközben hatályon kívül helyezett R1. szabályaira. Kifejtette, hogy az R2. 3. §-ának (1) bekezdésében előírt bizonyítási rend, elhagyva az állami tulajdon jog vizsgálatára irányuló rendelkezést, továbbra is azt tette a vizsgálat tárgyává, hogy a felperesek az állammal szembeni tulajdoni igénye igazolható-e. Az elsőfokú bíróság szerint az R2. a folyamatban lévő ügyekben való alkalmazása nem befolyásolta a felperesek eljárásjogi pozícióját, nem tette azt terheesebbé, ezért az ügyintézési határidő túlhaladása nem hatott ki az ügy érdemére.

[17] Az elsőfokú bíróság visszafizetendő eljárási illetékekkel kapcsolatban rámutatott, hogy az alperesnek az illeték vagy szolgáltatási díj visszatérítéséről a bíróság határozatának meghozatalát követően külön végzésben kell rendelkeznie.

[18] A jogerős ítélet szerint az Ákr.-ben valóban nem szerepel az ügyek egyesítésére vonatkozó szabályozás, de azt tiltó szabályozás sincs, és egyetértett az alperessel abban, hogy a felperesek maguk is összetartozónak tekintették a festmények jogi sorsát, előadásaik és jogi érvelésük is mindkét igény esetében azonos volt. A felperesek a keresetükben nem jelölték meg, hogy az igényeik egyesítéséből és az erről hozott alakszerű döntés hiányából milyen jogsérelmük származott, és ilyet az elsőfokú bíróság sem állapított meg, ezért ezt nem értékelte az ügy érdemére kiható eljárásjogi jogszabálysértésnek.

[19] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperesek iratbetekintési joga sem sérült, valamennyi irat rendelkezésükre állt, azokat megismerhették, az eltérő ügyszámoknak az alperes a per során észszerű indokát adta, és sem ez, sem az esetlegesen rendezetlen iratok nem akadályozták a felpereseket abban, hogy azok iratok tartalmát megismerjék. Az alperes

késve tett eleget a jogszabályok megváltozásáról szóló tájékoztatási kötelezettségének, azonban a késedelem semmiféle következménnyel nem járt. A felperesek bizonyítékaikat, indítványukat előterjeszthették, a tájékoztatás a szükséges információkat tartalmazta és a felperesek jogi képviselővel jártak el, akinek az eljárásra vonatkozó jogszabályokat ismernie kellett. Kifejtette, hogy az Ákr. szerint nem kellett a tájékoztatásról végzést hozni, mert az döntést nem tartalmazott, az alperesnek nem volt kioktatási kötelezettsége a felperesek jogutódi minőségének igazoltsága tárgyában, mert erről érdemben kellett döntenie az eljárást befejező határozatában. A tárgyalás tartását az Ákr. 74. §-ának (1) bekezdésében foglalt feltételek hiányában nem látta indokoltnak. Az alperes az egyéb érdekelt¹ összesítését nem szakértői véleményként kezelte, ezért nem volt indokolt független szakértő kirendelése, a megelőző eljárásban nem merült fel olyan különleges szakértelmet igénylő kérdés, ami szakértő igénybevételét tette volna szükségessé. Az pedig, hogy ezek elutasításáról az alperes nem hozott alakszerű végzéseket, nem hatott ki az ügy érdemére, mert ezen döntések jogszerűsége az alperesi határozattal szembeni jogorvoslatban szintén vitatható volt, ezért a felperesek jogorvoslati joga sem sérült.

[20] A jogerős ítélet szerint az alperesnek a folyamatban lévő eljárásban az R2.-t kellett alkalmaznia, a döntését nem alapíthatta a hatályon kívül helyezett R1.-re, nem kellett tájékoztatnia a felpereseket az összesítésről és az eljárás során kialakult következtetéseiről sem, mindezeket a felperesek a határozatból megismerhették és azt jogorvoslati kérelmükben vitathatták. Az elsőfokú bíróság nem fogadta el azt a hivatkozást sem, hogy az R2. hatálybalépését megelőzően készített összesítés nem lett volna felhasználható, mert az R2. nem írta elő új összesítés készítését és az alperes a korábbi összesítést és az időközben feltárt adatokat elegendőnek tartotta a határozata meghozatalához.

[21] Az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy a restitúciós eljárásokban az ügy érdeme a restitúciós igényről való döntés, vagyis annak elbírálása, hogy az érintett kulturális javak az igénylő birtokába adhatók-e, nem eredményezi a tulajdoni igény eldöntését, a tulajdoni igény eldöntésére kizárólag a polgári bíróság rendelkezik hatáskörrel, a közigazgatási bíróság csak az alperes határozatának a jogszerűségét vizsgálhatta felül, a tulajdonjogi viszonyokat érintő kérdésekben érdemben nem foglalhatott állást.

[22] Az elsőfokú bíróság rámutatott, hogy az alperes elvégezte az iratok értékelését, megállapítva azt, hogy azok csak egyéb érdekelt⁷ táblaképeken való birtoklását támasztották alá, azok tulajdonjogát nem. Nem állt rendelkezésre olyan irat, ami igazolta volna, hogy a egyéb érdekelt² egyéb érdekelt⁷től a táblaképeket mint tulajdonostól vette át, ezért már a felperesek által felállított jogutódlási lánc kiindulópontja sem volt igazolt, így az alperesnek az öröklési láncot sem kellett volna vizsgálnia. A felperesek sem a megelőző eljárásban, sem a per során nem csatolták az általuk hivatkozott letéti szerződést, egyéb érdekelt⁷ elbirtoklására sem terjesztettek elő iratot, ennek hiányában az alperes azt nem is vizsgálhatta.

[23] A jogerős ítélet szerint az alperes a határozatában számot adott arról is, hogy miért nem lehetett az öröklési lánc tekintetében egyéb érdekelt⁷ végrendeletét bizonyítékként figyelembe venni, a felperesek által hivatkozott közjegyzői okiratból nem volt levonható olyan következtetés, ami a táblaképek tulajdonjogának az átszállását megalapozta volna. Az alperes a egyéb érdekelt² és azon keresztül az Állam tulajdonszerzését is vizsgálta és e körben is megtette a szükséges megállapításokat.

[24] Az elsőfokú bíróság nem osztott azt a felperesi álláspontot, hogy az alperes a határozata 59.,61.,72., 73., 90. pontjaiban a „kétséget kizáró” bizonyítási mércéjét jogellenesen alkalmazta, megállapította, hogy az alperes az Ákr. 62. §-ában foglaltaknak eleget tett, a döntésében a bizonyítékokat számbavette és azokat okszerűen értékelte, valamennyi tényállás tisztázására alkalmas bizonyítékot felhasznált. A felperesek a perben nem mutattak be olyan tényeket és nem csatoltak olyan bizonyítékokat, amelyek az alperes

okszerű értékelését megdöntötte volna, keresetükben a hatósági eljárásban rendelkezésre álló bizonyítékokat és tényeket az alperestől eltérően értékelték, ugyanakkor mindez nem eredményezhette az alperes határozatának jogszerűtlenségét, és a kereseti kérelmekben foglaltak szerinti döntést.

[25] Az elsőfokú bíróság szerint a felperesek túlzott jelentőséget tulajdonítottak az Ákr. 64. § (1) bekezdésében foglalt nyilatkozatuknak, azonban az Ákr. a nyilatkozatokhoz nem rendel bizonyító erőt, azok megítélése a hatóság mérlegelésére van bízva, egyebekben pedig a nyilatkozatoknak kifejezeteknek is kell lenniük.

[26] A bírósági közvetítés elrendelésére az alperes hozzájárulásának hiányában nem kerülhetett sor, és az elsőfokú bíróság szakértő kirendelését sem tartotta indokoltnak, mert nem merült fel olyan tény, ami különleges szakértelmet igényelt volna, az alperes határozatának jogszerűségéről való döntéshez, nem volt szükség a külföldi bíróságok megkeresésére, és nem volt jelentősége a per eldöntése körében annak, hogy más eljárásokban milyen döntéseket hozott az alperes.

[27] Az elsőfokú bíróság nem tartotta indokoltnak normakontroll kezdeményezését sem, azonban annak részletes jogi indokolásába nem bocsátkozott.

[28] Az elsőfokú bíróság szerint a felpereseknek az alperes mulasztásával kapcsolatos periratainak elkészítésével, illetve iratbetekintésükkel kapcsolatban felmerült költségeik nem közvetlenül és szükségképpen a keresetük előterjesztésével, illetőleg megindításával merültek fel, az elsőfokú bíróság a felperesek beadványaitól függetlenül is megtette a szükséges intézkedéseket az iratok beszerzése céljából, ezért nem kötelezte az alperest a kiegészített költségjegyzékben foglalt perköltség megfizetésére.

A felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem

[29] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben elsődlegesen a jogerős ítélet megváltoztatását, az alperes határozatának megsemmisítését és új eljárás lefolytatására kötelezését, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására, új határozat meghozatalára kötelezését kérte. Emellett perköltséget is felszámítottak.

[30] Kifejtették, hogy az elsőfokú bíróság nem merítette ki a keresetét, mert a negyedleges kereseti kérelmüket – melyben annak megállapítását kérték, hogy az alperes túllépte az ügyintézési határidőt, és ha az R1. ügyintézési határidőit betartotta volna, határozatát 2019. február 27. napja előtt meg kellett volna hoznia – anélkül utasította el, hogy azt a jogerős ítéletben teljeskörűen megindokolta volna, illetve az indokolása a rendelkező résszel ellentétes. Álláspontjuk szerint kereseti kérelem kimerítésének elmulasztása az ügy érdemére kiható jogszabálysértés, és ennek alátámasztására hivatkoztak a Kúria Kfv.35.247/2021/4. a Kfv.VI. 38.039/2021/6., a Kfv. III. 37.738/2021/4., a Kfv.V.35.086/2012/5., Kfv.VI.37.655/2018/10., az EBH2018. K.13. [Kfv.V.35.239/2017.] és a Kfv.V.35.679/2015/5. számú, továbbá a Legfelsőbb Bíróság BH1985. 326. számon közzétett [Gf.III.30.106/1984. számú] határozataira.

[31] Az ügy érdemére kihatóan jogszabálysértőnek tartották a jogerős ítéletet azért is, mert a ki nem mentett késedelemmel előterjesztett védíratot az elsőfokú bíróság nem tekintette hatálytalannak, hanem arra alapította ítéletét. Hivatkoztak arra, hogy a Kp. 40. § (6) bekezdése szerint, ha a közigazgatási szerv a keresetlevél felterjesztésére, illetve

továbbítására vonatkozó kötelezettségének nem tett eleget vagy az (5) bekezdés alapján nem tett nyilatkozatot, a bíróság – pénzbírság kiszabása mellett – kötelezi a közigazgatási szervet az ügy iratainak felterjesztésére, illetve továbbítására. Ebből arra következtettek, hogy határidő elmulasztását követően az ismételt bírósági felszólítás már nem tartalmaz felszólítást nyilatkozattételre, azaz a Kp. 42. § szerinti nyilatkozatnak (alperesi védiratnak) már nincs helye. Álláspontjuk szerint az elkészített védiratot hatálytalannak kellett volna tekintenie az elsőfokú bíróságnak, arra nem alapíthatta volna az ítéletét, és ezzel megsértette a fegyveregyenlőség elvét is. Vitatták az elsőfokú bíróság Kúria Kfv.I.35.652/2018/12. számú ítéletére tett hivatkozása helytállóságát, mert szerintük a Kúria nem állapította meg, hogy a védirat elmulasztásának nincs jogkövetkezménye. Hivatkoztak a Kúria Kfv.37.652/2020/4. számú határozatára, amelyben kimondta, hogy „Ugyanakkor a védirat készítésének elmulasztása nem akadály a közigazgatási jogvitának. [...] Az alperes nem a védirattal lép a perbe [...]”

[32] Sérelemzték továbbá, hogy az alperes a közigazgatási ügy iratait papír alapon, a megfelelő ügyszámra hivatkozással terjesztette elő, amelyet álláspontja szerint az elsőfokú bíróságnak az Eüsztv. alapján hatálytalannak kellett volna tekintenie. Ezt pedig az iratbetekintési jog sérelmének tartották. Ennek alátámasztására hivatkoztak a Kúria Kfv.III.37.965/2001/6., Kfv.35.242/2019/9. és Kfv.37.652/2020/4. számú határozataira. Álláspontjuk szerint a Kúria állandó bírói gyakorlata szerint elengedhetetlen, hogy a közigazgatási bíróság a közigazgatási aktát megkapja, ezért a Bíróságnak nem kellett volna ítéletet hoznia. Kifejtették, hogy ez veszélyezteti az elektronikus jogügyletek fennmaradását, valamint az eljárásban részt vevő felek fegyveregyenlőségét is. Azt is kifejtették, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való joga, a Kp. 2. § (1) bekezdésben foglalt hatékony jogvédelemhez való joga, valamint az iratbetekintési joga sérült azáltal, hogy alperes a közigazgatási ügy iratait, jogszerűtlenül papír alapon terjesztette a bíróság elé.

[33] A jogerős ítéletet azért is az ügy érdemére kihatóan jogszabálysértőnek tartották, mert az – annak ellenére, hogy keresetlevelükben és előkészítő iratukban összesen 60 oldalon keresztül részletezték, hogy a perbeli határozat négy esetben iratellenes és további tizenhét esetben okszerűtlen bizonyítási eredményt tartalmaz – mindössze egyetlen oldalban értékeli a bizonyítást. Bizonyítékaikat összesen huszonöt mellékletben tárták az elsőfokú bíróság elé, azonban a jogerős ítélet csak azt tartalmazza, hogy „ellentmondó iratok álltak rendelkezésre a táblaképek őrzési helyére, vélt tulajdonosaira nézve [...]”. A bíróság megítélése szerint a felperesek a perben nem mutattak be olyan tényeket és nem csatoltak olyan bizonyítékokat, amelyek az alperes okszerű értékelését megdöntötte volna [...]. A felperesek sem a közigazgatási, sem a peres eljárás során nem csatolták az általuk hivatkozott letéti szerződést, egyéb érdekelt⁷ elbirtoklására sem terjesztettek elő iratot, ennek hiányában az alperes egyéb érdekelt⁷ elbirtoklását sem vizsgálhatta. [...] Az öröklések tekintetében a felperesek nyilatkozata nem volt értelmezhető [...]” Álláspontjuk szerint ez azt támasztja alá, hogy az alperes nem tett eleget a tényállástisztázási kötelezettségének. Jogszabálysértőnek tartották, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta a keresetlevélben tett részletes állításait a 21 bizonyítási hibával kapcsolatosan.

[34] Az ügy érdemére kihatóan jogszabálysértőnek tartották azt is, hogy az elsőfokú bíróság szerint elfogadható a két közigazgatási eljárás egyesítése, mert azt az Ákr. ugyan nem engedi meg, de nem is tiltja kifejezetten, és a feleknek emiatt jogséremlme nem keletkezett. Álláspontjuk szerint a megküldött tájékoztatás helyett az eljárások egyesítéséről az alperesnek végzést kellett volna hoznia. Kifejtették, hogy a jogalkotó az Ákr. elfogadásakor azt a tudatos döntést hozta, hogy az eljárások egyesítése az Ákr. hatálybalépésével már nem kívánatos. Álláspontjuk szerint az eljárások egyesítéséről szóló döntés meghozatalával kapcsolatban

egyes ügyféli jogok nem érvényesülhettek, nem szereztek arról tudomást, hogy élhetnek-e jogorvoslattal e döntés ellen, és ha igen, milyen határidőn belül, illetve milyen formában. Arról sem kaptak tájékoztatást, hogy az eljárási határidőket az egyesítést követően mely kérelem előterjesztésétől számítja az alperes. Számukra nyomon követhetlenné vált, hogy mely bizonyítékokat mely kérelem elbírálása során használta fel az alperes. Végül az egyes eljárások vonatkozásában az iratbetekintési jogukat sem tudták megfelelően gyakorolni, hiszen a hatóság a két eljárás iratanyagát rendezetlen, kifejezetten kaotikus formában bocsátotta a rendelkezésükre.

[35] Azt is jogszabálysértőnek tartották, hogy az egyéb érdekelt1 a megelőző eljárásban ellenérdekű (elfogult) igazságügyi szakértőként járt el, azt kifejezett kérelmük ellenére az elsőfokú bíróság nem zárta ki. Kifejtették, hogy az Ákr. 62. § (3) bekezdése alapján helye lett volna szakértő igénybevételének, az egyéb érdekelt1 ekként is járt el, de sem az alperes, sem pedig az elsőfokú bíróság nem ismerte el ilyenként, ezzel pedig eljárási jogait megsértették.

[36] Vitatták a jogerős ítélet azon megállapítását, hogy az Ákr. alapján nem álltak fenn a tárgyalás tartásának feltételei, mert az egyéb érdekelt1 nem minősült ellenérdekű ügyfélnek. Álláspontjuk szerint erre vonatkozó kérelmüket az alperesnek végzésben kellett volna elutasítania.

[37] Jogszabálysértőnek tartották, hogy az elsőfokú bíróság nem osztotta megelőző eljárásbeli iratbetekintési joguk sérelmét. E körben hivatkoztak arra, hogy a megelőző eljárásban iratbetekintésük során a nagy terjedelmű akta rendezetlen volt, ismétléseket tartalmazott, és nem voltak meggyőződve annak teljeskörűségéről, mert olyan iratra is hivatkoztak, amelyet az iratanyag nem tartalmazott.

[38] A felperesek álláspontja szerint az elsőfokú bíróságnak közigazgatási bíróságként önállóan kellett volna vizsgálnia a polgári jogi előkérdéseket is (pl. birtokjog, tulajdonjog, letéti szerződés joga, elbirtoklási jog, öröklési jog), ezért jogszabálysértőnek tartották, hogy az elsőfokú bíróság ettől elzárkózott. Kifejtették, hogy a közigazgatási perben eljáró bíróságok rendszeresen előkérdésként megvizsgálják polgári jogi kérdéseket. Azzal, hogy e kérdésekben az elsőfokú bíróság érdemben nem döntött, nem merítette ki keresetlevelüket.

[39] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben kifejtették, hogy álláspontjuk szerint az állami birtokban lévő műkincsek elbirtoklása kizárt. Előadták, hogy sérült a tisztességes eljáráshoz való joguk, jogorvoslathoz való joguk és a hatékony jogvédelemhez való joguk mert az elsőfokú bíróság nem vizsgálta meg az alperesi határozat jogszerűségét a Magyar Állam elbirtoklásának megállapításával kapcsolatban.

[40] Sérelmezték, hogy a bizonyítási teher megfordítása jogsérelmet okozott számukra. Ezt arra alapozták, hogy az alperes nem döntött kérelmükről határidőben, az R2. alkalmazása során pedig már nem az államnak, hanem az igénylőnek kell kétséget kizáróan bizonyítania, hogy jogszerű eljárásban szerzett tulajdont, az R1. szabályai szerint elegendő lett volna annak valószínűsítése is. Ezt pedig felülvizsgálati kérelmükben a bizonyítási teher megfordításaként értékelték.

[41] Jogszabálysértőnek tartották a jogerős ítélet perköltség megállapításáról és viseléséről szóló rendelkezését is, amely a teljes perköltség viselésére a felpereseket kötelezte. Nem vette figyelembe azt, hogy alperes mulasztása miatt a keresetlevelet és mellékleteit újból elő kellett terjeszteniük, hogy az eljárás megindulhasson. A bíróság felperesek keresetindításáról első ízben a 2020. október 1-jén ismételten, immár a Bíróságnak közvetlenül megküldött keresetlevélből értesült, mely már a per kezdete előtt több mint egy hónap késedelmet eredményezett a jogvita elbírálásában. E körben a Kp. perkoncentrációra, a közigazgatási szerv mulasztásának jogkövetkezményére, valamint a pénzbírságra vonatkozó

szabályait hívta fel. Álláspontjuk szerint az alperes mulasztása részükre felesleges többletköltséget és jogsérelmet okozott, és ezzel az Alaptörvény XXVIII. cikkében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való jogukat és a XIII. cikkben biztosított tulajdonhoz való jogukat sértette. Kérték az elsőfokú bíróságot, hogy az alperest a késedelméből fakadó költségeikben – a per eredményére tekintet nélkül – marasztalja, azonban e kérelmüknek nem tett eleget.

[42] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását és a felperesek perköltségben marasztalását kérte.

[43] Vitatta, hogy az elsőfokú bíróság ne döntött volna a felperesek negyedleges kereseti kérelmében. Kifejtette, hogy az ügyintézési határidő túllépése eljárásjogi szabálysértés, azonban az elsőfokú bíróság részletes indokát adta annak, hogy azt miért nem tekintette az ügy érdemére kihatónak, vagyis a keresetet teljeskörűen kimerítette és ehhez kapcsolódóan indokolási kötelezettségének is eleget tett.

[44] Kifejtette, hogy az R2. hatálybalépésével nem lett terheesebb a felperesek helyzete, mert az R1. is hármass bizonyítási kötelezettséget írt elő. Az R1. szerinti eljárásban a felpereseknek bizonyítania kellett a saját tulajdonjogát, és ehhez képest kellett az állami tulajdon hiányát vizsgálni. A felpereseknek az R1. szerinti eljárásban is csak akkor volt kiadható az általa igényelt vagyontárgy, ha tulajdonjuk bizonyított volt.

[45] Előadta, hogy a felperesek alaptalanul állítják azt is, hogy az eljárás elhúzódása elnehezítette volna számukra a bizonyítást, mert szabadon előadhatták észrevételeiket, okirati bizonyítékokat csatolhattak, bizonyítási indítványokat terjeszthettek elő.

[46] Előadta, hogy a felperesek védirat késedelmes előterjesztésével kapcsolatos állítása valótlan, egyébként pedig a védirat késedelmes benyújtása esetére a Kp. nem fogalmaz meg jogkövetkezményeket.

[47] Alaptalannak tartotta a felperesek azon kifogását, miszerint eljárási jogaik azért sérültek, mert az elsőfokú bíróság figyelembe vette a papír alapon benyújtott közigazgatási iratokat.

[48] Álláspontja szerint az ügy érdeme szempontjából lényeges bizonyítás körében az elsőfokú bíróság értékelési folyamata az indokolás alapján feltárható. Az elsőfokú bíróság számot adott az alperes bizonyítási eljárásának értékeléséről.

[49] Hivatkozott arra, hogy a felperesek az eljárások „egyesítésével” kapcsolatban az alperes határozatát kifogásolták, a felülvizsgálati kérelmük e körben nem tartalmazta az elsőfokú bíróság által megsértett jogszabályhely megjelölését és pontos körülírását, ezért azt a Kúriának figyelmen kívül kell hagynia. Álláspontja szerint, mégha a hatósági eljárás szabálytalansága meg is állapítható, az az ügy érdemére nem hatott ki.

[50] Előadta, hogy a felülvizsgálati kérelem az egyéb érdekelt1 eljárására vonatkozóan nem tartalmazza a megsértett jogszabályhely megjelölését és a jogszabálysértés körülírását. A perbeli határozatból kitűnik, hogy okirati bizonyítékként az egyéb érdekelt1 részére az összesítés alapjául szolgáló okirati bizonyítékokat vette figyelembe, vagyis fel sem merülhet az összeférhetlenség. Hivatkozott továbbá arra is, hogy az adatok beszerzése és összesítése önmagában nem szakértői feladat.

[51] A felülvizsgálati ellenkérelem a tárgyalás tartásának mellőzésével és az olvashatatlan iratokkal kapcsolatban arra utalt, hogy a felperesek nem jelölték meg, hogy az elsőfokú bíróság mivel és milyen jogszabályt sértett meg. Egyébként megalapozottan mellőzte a felperesek tárgyalás tartása iránti kérelmét, mert annak jogszabályi feltételei nem álltak fent. Alaptalannak tartotta az olvashatatlan iratokra vonatkozó előadást is, mert abból,

hogy az iratok között van néhány olvashatatlan irat, nem következik, hogy azok figyelmen kívül hagyása a perbeli határozat megalapozatlanságát eredményezné.

[52] Kifejtette, hogy egyetért az elsőfokú bírósággal abban, hogy a közigazgatási ügyben eljáró bíróságnak nincs hatásköre arra, hogy a tulajdoni igény eldöntéséről érdemben állást foglaljon, mert az R2. alapján hozott miniszteri döntés tulajdoni igényt nem bíralt el, így annak elbírálására a közigazgatási bíróságnak sincsen lehetősége.

[53] A bizonyítási teher megfordulásával kapcsolatban előadta, hogy a jogalkotó az R1. szabályozását kifejezetten ex gratia jelleggel alkotta meg, abból a méltányossági szempontból, hogy a potenciális igényükért tulajdoni pert nem indított, de magukat tulajdonosnak tekintő személyek a közgyűjteményekben található vitatott tulajdonú kulturális javak birtokba vételét kezdeményezhessék tulajdoni perek nélkül, a tulajdonjogi igényük elbírálását mellőzve. A szabályozás élesen különvált az érintett vagyontárgyra irányuló tulajdoni igénytől, annak elbírálását nem érintette. A „birtokrestitúció” lehetőségének megteremtése kizárta az igénylői tulajdonjog elbírálását, ezért az nem azonos a kárpótlással, ami az állam által elvont tulajdonért utólag nyújtott kompenzációt jelentette. Hivatkozott arra, hogy az Alkotmánybíróság részletesen kidolgozott gyakorlata szerint e juttatásoknak az a fő jellemzője, hogy a jogalkotó méltányosságból juttat javakat vagy jogi lehetőségeket, azonban arra senkinek sincs alanyi joga, hogy egy ex gratia juttatás meghatározott formájában részesüljön. Az ex gratia jelleggel összefüggésben felhívta a 32/2015. (XI. 19.) AB határozatot, a 16/1991. (IV.20.) AB határozatot, a 25/2016. (XII. 21.) AB határozatot, a 24/2019. (VII. 23.) AB határozatot és a 14/2018. (IX. 27.) AB határozatot. A felperesek igényeiket az R1. alapján nyújtották be.

[54] AZ R2. értelmében pedig már azt kell figyelembe vennie, hogy az igénylő kérelme az igényelt vagyontárgy vonatkozásában kétséget kizáróan megalapozott-e. Az R2. átmeneti rendelkezései szerint, ha az igény alapos, a visszaadás nem eredményezi a tulajdonjogi igény eldöntését, az igény elutasítása pedig nem akadályozza annak, hogy az igénylő a vagyontárgyra vonatkozó tulajdoni igényének érvényesítése és a vagyontárgy kiadása iránt a bíróságnál keresetet terjesszen elő. A két bizonyítási rezsím összehasonlítása alapján kifejtette, hogy az eljárás során a felperesek részére a bizonyítási teher nem vált terheesebbé.

[55] Azt is kifejtette, hogy mivel az elsőfokú bíróság a felperesek keresetét elutasította, a jogerős ítélet perköltségről való rendelkezése minden tekintetben törvényes volt.

Az alkotmánybírósági eljárás kezdeményezése és az Alkotmánybíróság döntése

[56] A Kúria észlelte, hogy a visszaható hatály miatt felmerülhet a R2. 2. §-ának alaptörvény-ellenessége, ezért Kfv.IV.37.144/2022/17-I. számú végzésével az előtte folyamatban lévő felülvizsgálati eljárást hivatalból felfüggesztette, és kezdeményezte, hogy az Alkotmánybíróság vizsgálja meg annak alkotmányosságát, állapítsa meg annak alaptörvény-ellenességét és azt semmisítse meg, és mondja ki, hogy az a Kúria előtt folyamatban lévő Kfv.IV.37.144/2022. számú ügyben nem alkalmazható.

[57] A Kúria indítványára az Alkotmánybíróság a 23/2022. (X. 19.) AB határozatában megállapította, hogy az R2. 2. §-a alaptörvényellenes – sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését – ezért azt megsemmisítette, és kimondta, hogy az a Kúria előtt a Kfv.IV.37.144/2022. szám alatt folyamatban lévő ügyben nem alkalmazható.

[58] A Kúria Kfv.IV.37.784/2022/2. számú végzésében tájékoztatta a feleket arról, hogy az Alkotmánybíróság eljárásának befejeződésével, az iratok újralajstromozását követően a felülvizsgálati eljárást a Kfv.IV.37.784/2022. számon folytatja.

[59] A felperesek 3. sorszám alatt előterjesztett nyilatkozatukban tárgyalás tartását, valamint a Kúria felülvizsgálati kérelmükben előadott valamennyi kérdésre kiterjedő döntését kérték.

[60] A Kúria észlelte, hogy az alperes neve időközben – a Magyarország minisztériumainak felsorolásáról szóló 2022. évi II. törvény 2023. december 1. napjától hatályos 1. § d) pontjában foglaltak alapján – építési és beruházási miniszterről építési és közlekedési miniszterre változott.

A Kúria döntése és jogi indokai

[61] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint részben megalapozott.

[62] A Kúria a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 115. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó 108. § (1) bekezdése szerint a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem keretei között bírálta felül.

[63] A Kp. 120. § (5) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a jogerős határozat meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján dönt.

[64] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben azt állították, hogy az elsőfokú bíróság nem merítette ki negyedleges kereseti kérelmüket, és nem állapította meg, hogy az alperes az ügyintézési határidőt túllépte és ha azt betartotta volna, az R2. hatálybalépése előtt kellett volna határozatot hoznia. A jogerős ítélet [23] bekezdésében ezzel szemben azt tartalmazza, hogy „a bíróság megállapította, hogy az alperes az ügyintézési határidőt bár túllépte, de az nem hatott ki az ügy érdemére”, majd a következőkben ezt meg is indokolta. Igaz ugyan, hogy kifejezetten nem tért ki az indokolása arra, hogy az ügyintézési határidő mikor telt el, azonban abból, hogy ezzel összefüggésben értékelte R2. rendelkezéseit, egyértelműen megállapítható, hogy a negyedleges kereseti kérelmet az elsőfokú bíróság nem hagyta elbírálatlanul. Erre figyelemmel a Kúria megállapította, hogy a felperesek erre vonatkozó hivatkozása nem megalapozott.

[65] A védírat hatálytalanságára vonatkozó felperesi előadással kapcsolatban a Kúria a következőkre mutat rá:

[66] Az alperes megfelelően igazolta és eredményesen kimentette a védírat előterjesztésének felperesek által állított késedelmét, és amint azt az elsőfokú bíróság is megállapította, a védíratot és a közigazgatási iratokat ezt követően előterjesztette. Helyesen hívta fel a jogerős ítélet a Kúria Kfv.I.35.652/2018/12. számú ítéletét, amely megállapította, az alperest védírat benyújtási kötelezettsége terheli, de annak elmaradása, vagy késedelmes benyújtása esetére a Kp. nem fogalmaz meg jogkövetkezményeket. Ennek nem mond ellent a Kúria felperesek által hivatkozott Kfv.VII.37.652/2020/4. számú határozata, amely azt mondja ki, hogy a védírat készítésének elmulasztása nem akadályozza a közigazgatási jogvitának, illetve, hogy az alperes nem a védíratl lép a perbe. A felperesek által hivatkozott határozat sem tartalmaz olyan tételt, amely alapján a védírat késedelmes előterjesztésének felperesek által állított jogkövetkezménye levonható volna. Ugyancsak helyesen utalt arra az

elsőfokú bíróság, hogy a Kp. 40. § (1) bekezdése, 42. § (2) bekezdése, és a Pp. 149. § (1) bekezdése nem értelmezhető úgy, hogy a keresetlevél beadását követő 21 napon túl alperes védíratot már nem terjeszthet elő, és úgy sem értelmezhetőek, hogy önmagában a határidőben elő nem terjesztett védírat miatt keresetnek helyt adó ítélet volna hozható.

[67] A felperesek azt állították, hogy azzal, hogy az alperes a megelőző eljárás iratait papír alapon és nem elektronikus úton nyújtotta be, sértette az iratbetekintési jogukat, amely a Kúria gyakorlata szerint az ügy érdemére kiható jogszabálysértés lehet. A felperes azonban az iratbetekintési joguk sérelmét csak hipotetikusán állították, nem jelölték meg, hogy a papíralapú iratanyag hol és mennyiben akadályozta őket a peranyag megismerésében. Az általuk e körben felhívott kúriai határozatok megállapításai eltérő tényállásbeli alapon állnak, azok megállapításai ezért nem támasztják alá a felperesek előadását.

[68] A felperesek által a megelőző eljárásban lefolytatott bizonyítással és annak az elsőfokú bíróság általi értékelésével összefüggésben előadottak lényegében a bizonyítékok felülvizsgálati eljárás keretében való felülmérlegelésére irányulnak. Az elsőfokú bíróság értékelte a perbeli határozat bizonyítási eljárással kapcsolatban tett megállapításait, azokat megalapozottnak fogadta el. A felperesek hivatkozásával ellentétben erről a jogerős ítéletben számot is adott, még ha annak eredménye a felperesek számára kedvezőtlennek is bizonyult.

[69] A felperesek szakértő megelőző eljárásban történő kirendelésének elmulasztásával kapcsolatos előadása sem megalapozott. Az alperes egyfelől megindokolta, hogy miért mellőzte az erre vonatkozó felperesi indítványt, és ezt az elsőfokú bíróság maga is megvizsgálta. A felperesek nem támasztották alá, hogy az alperes a szükséges szakértelemmel ne rendelkezne, így szükséges lett volna szakértő kirendelése.

[70] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben és a nyilatkozatukban is kitértek arra, hogy az egyéb érdekelt¹⁰ a megelőző eljárásban „ellenérdekű (elfogult) igazságügyi szakértőként járt el. E körben szükséges utalni arra, hogy a közigazgatási hatósági eljárás a szabad bizonyítási rendszer talaján áll, amely azt jelenti, hogy a hatóság számára sem a felhasználható bizonyítási eszközök, sem az azokból nyerhető bizonyítékok, sem pedig azok értéke nincs meghatározva. Az Ákr. 62. § (2) bekezdés első mondata szerint alapvető követelmény azonban, hogy a bizonyíték alkalmas legyen a bizonyítandó tény bizonyítására. A (4) bekezdés pedig – a szabad bizonyítás elvének megfelelően – rögzíti, hogy a hatóság szabadon választja meg a bizonyítás módját, és a rendelkezésre álló bizonyítékokat szabad meggyőződése szerint értékeli. Az Ákr. 62. § (5) bekezdése – szemben a korábbi hatósági eljárásjogi rezsimekkel – nem általában teszi lehetővé bizonyítási eszköz vagy bizonyíték előírásának lehetőségét, hanem kizárólag valamely okirat vagy más irat bizonyítási eszközként történő alkalmazását teheti kötelezővé. A perbeli eljárás során ilyen okirat az R1. 4. §-ában (de az R2. 4. §-ában is) említett összesítés. Sem az R1., sem pedig az R2. nem szakértőként, hanem az állami tulajdonjog gyakorlójaként hivatkozott az egyéb érdekelt¹⁰-re. Az egyéb érdekelt¹⁰ tehát az eljárásban nem (igazságügyi) szakértőként járt el, így a felperesek erre vonatkozó hivatkozását a Kúria nem találta alaposnak.

[71] Az Ákr. a hatósági eljárásban a tárgyalás tartását a perjogi szabályoktól alapvetően eltérően a bizonyítási eszközök között szabályozza, és ezzel meg is határozza annak hatósági eljárásjogi rendeltetését is. Az Ákr. 74. §-a szerint a hatóság tárgyalást tart az ellenérdekű ügyféllel szemben kérelemre induló eljárásban, ha az ügy természete lehetővé teszi, vagy ha a tényállás tisztázásához szükség van az eljárásban részt vevők együttes meghallgatására. Ezek közül kizárólag a jogvitás eljárásokban nincs olyan körülmény, amit a hatóságnak mérlegelnie lehetne. Minden más esetben mérlegelés alapján dönt a hatóság tárgyalás tartásáról. A perbeli ügyben nem volt ellenérdekű ügyfél, ezért bizonyosan nem merült fel tárgyalás tartásának kötelező esete a megelőző eljárásban.

[72] A felperesek iratbetekintési joguk sérelmét látták abban, hogy a megelőző eljárás iratanyaga rendezetlen volt, azonban az elsőfokú bíróság ezen álláspontjukat nem osztotta. A felülvizsgálati kérelmükben erre az ügy érdemére kiható jogszabálysértésként hivatkoztak. Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletében az akta rendezetlenségére vonatkozó állításait megvizsgálta, azt értékelte és értékeléséről számot is adott. A felperesek nem jelölték meg, hogy az elsőfokú bíróság milyen jogszabályt sértett meg az ezzel kapcsolatos megállapításaival.

[73] Megalapozatlanul állították a felperesek azt is, hogy az elsőfokú bíróságnak tulajdonjogi igénye körében is döntenie kellett volna. A Kp. 4. §-a értelmében a közigazgatási per tárgya közigazgatási jogvita, jelen esetben az alperes határozata. Nem tárgya azonban a polgári anyagi jogi igényekről – így felperesek tulajdonjogáról, vagy a Magyar Állam elbirtoklással történő tulajdonszerzéséről – való döntés. Helytállóan utalt a jogerős ítélet arra, hogy a felperesek számára adott a tulajdonjogi per lehetősége, annak lefolytatása azonban a polgári ügyekben eljáró bíróság hatáskörébe tartozik, vagyis abban a hatáskörére figyelemmel még akkor sem dönthet a közigazgatási perben eljáró bíróság, ha a felperesek képviselőjének meghatalmazása a tulajdoni perre is kiterjed.

[74] Igényeik (kérelemre indult eljárásaik) egyesítésével kapcsolatban azonban helytállóan hivatkoztak a felperesek arra, hogy az Ákr. nem rendelkezik az eljárások egyesítéséről, ez azonban nem jelenti azt, hogy arra ne volna lehetőség. Az eljárások egyesítésére akkor kerülhet sor, ha ugyanazon hatóság előtt folyik több olyan eljárás, amelyek tárgya egymással összefügg és célszerű ezek együttes eldöntése. A korábbi, még az Ákr.-t megelőző hatósági eljárásjogi gyakorlatban sem volt kétséges, hogy a hatósági ügyek egyesítésének lehet helye. Ennek azonban van két elengedhetetlen feltétele: az azonos eljáró hatóság és az ügyazonosság. Az Ákr. hatósági ügy fogalmából fakadóan ez a tényállási azonosságot, de legalább az ügy azonos tárgyát és az ügyfélazonosságot feltételezi. Ugyanakkor az egyesítésről végzést kell hozni, mert az kihat az ügyfelek eljárási helyzetére.

[75] Pusztán az ügyfelek azonossága miatt nem lett volna helye az ügyek egyesítésének, mert a jelen perben érintett festmények esetén azonban az ügyazonosság esszenciális feltételének fennállta annak ellenére nem állapítható meg, hogy a per irataiból, különösen a felperesek nyilatkozataiból és előadásaiból egyértelműen megállapítható volt, hogy maguk is azonos ténybeli és jogi alapon tekintenek két igényükre, azokat ténylegesen szoros kapcsolatuk miatt összetartozóknak tekintik. Az egyesítésről az alperes végzést nem hozott, arról a felperesek csak egy alakszerűtlen tájékoztatást kaptak.

[76] A felperesek állítása szerint az R1. és R2. szabályai nem azonosok – a felülvizsgálni kért ítélet megállapításával szemben – az R2. rendelkezései hátrányosabbak rá nézve.

[77] Az Alkotmánybíróság 23/2022. (X. 19.) AB határozatában megállapította, hogy az R2. a kihirdetését (2019. február 25.) követően lépett hatályba (2019. február 26. napján), azaz hatályba léptetése nem visszamenőlegesen történt. Ugyanakkor éppen az R2. támadott 2. §-a rendelkezik akként, hogy a későbbi szabályozást – az R2.-t, illetve ahhoz kapcsolódóan a Kulttv. Módtv.-vel módosított 4/A. §-át – a folyamatban lévő ügyekre is alkalmazni kell. Ezzel a jogalkotó a jogszabály hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokra is alkalmazni rendelte a későbbi szabályozást, tehát visszamenőlegesen változtatta meg a múltban létrejött jogviszonyok megítélését. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozta, hogy ebben az esetben az állam és az igénylő között az igénylési kérelemmel előterjesztett jogviszonyról van szó, amelyben új szabályok alapján rendelte megítélni az igény megalapozottságát a jogalkotó, tehát a jogviszony anyagi jogi tartalmát módosította. Ennélfogva a visszaható hatályú jogalkotással kapcsolatban kimunkált teszt temporális elemével kapcsolatos tilalomba ütközés is megállapítható, így az is, hogy az igénylőre terhesebb R2.-nek a folyamatban lévő ügyekre

való alkalmazását előíró, támadott 2. §-a az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével ellentétes. {23/2022. (X. 19.) AB határozat [47]}

[78] Az Alkotmánybíróság a Kúria indítványának helyt adva megállapította, hogy az R2. 2. §-a az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét okozta, és ezért azt az Abtv. 41. § (1) bekezdése alapján megsemmisítette, és az Abtv. 45. § (2) bekezdése alapján megállapította, hogy a megsemmisített rendelkezés az Alkotmánybíróság eljárására okot adó ügyben nem alkalmazható.

[79] Figyelemmel arra, hogy a jogerős ítélet jogi indokolása meghatározó módon a R2. alkalmazásán alapult (pl.: az indokolás [18], a [21], a [24]-[25], a [29] és a [31] bekezdései), amely az Alkotmánybíróság 23/2022. (X. 19.) AB határozata értelmében jelen ügyben nem alkalmazható, a Kúria jelen ügyben az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és az alperes határozatát megsemmisítette és új eljárás lefolytatására kötelezte.

[80] Az új eljárás során az alperesnek a felperesek kérelmeit az ügyintézési határidő utolsó napján hatályos szabályok szerint kell elbírálnia. Az alperesnek – az ügyazonosság hiánya miatt – a felperesek kérelméről festményenként külön-külön kell az eljárást lefolytatnia, és annak érdemében külön-külön kell döntést hoznia.

[81] A fentiekre tekintettel a Kúria arra a következtetésre jutott, hogy az Alaptörvény 28. cikke alapján az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével együtt értelmezett R1.-beli rendelkezések figyelembevételével az új eljárás csak akkor felel meg a tisztességesség követelményének, hogyha az ügyet az alperes az R1.-ben foglalt ügyintézési határidők leteltekor hatályos jogszabályok, azaz az R1. rendelkezései alapján bírálja el.

A döntés elvi tartalma

[82] *I. Vitatott tulajdonú kulturális javak visszaadásával kapcsolatos (restitúciós) eljárásban külön vizsgálendő, hogy a határidő számítás alapján a bizonyítási teher hogyan oszlik meg az igénylő és az állam között.*

[83] *II. Az Ákr. alapján az ügyfélazonosság és a tényállásazonosság együttes fennállása esetén van lehetőség az ügyek egy eljárás keretében történő elbírálására. Az egy eljárásban történő elbírálásról az ügyfél pusztá tájékoztatása nem megfelelő eljárási eszköz.*

Záró rész

[84] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. § (2) bekezdése és 107. § (1) bekezdése alapján a felperesek kérelmére tárgyaláson bírálta el.

[85] A Kúria a Kp. 35.§ (1) bekezdése alapján alkalmazandó a Pp. 83.§ (1) bekezdése alapján kötelezte alperest a felperesek perköltségének megfizetésére. A Kúria a felperesek felülvizsgálati eljárásban megállapítható költségét a felperesek jogi képviselője által elvégzett munka mennyiségére figyelemmel a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (2) bekezdésének alkalmazásával 600.000 forintban állapította meg.

[86] A pervesztesnek minősülő alperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján teljes személyes illetékmentességet élvez, erre tekintettel a Kp. 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó a Pp. 106. § (6) bekezdés alapján az elsőfokú

bíróság előtt felmerült kereseti és a felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli. A felperesek a tárgyi illetékfeljegyzési jog ellenére szükségtelenül lerótt 70.000 forint felülvizsgálati eljárási illetéket az Itv. 80. § (1) bekezdés i) pontja alapján az illetékes adóhatóságtól visszaigényelheti.

[87] A Kúria ítéletével szemben a további felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

Budapest, 2023. február 7.

Dr. Balogh Zsolt s.k.
a tanács elnöke

Dr. Hajas Barnabás s.k.
előadó bíró

Dr. Dobó Viola s.k.
bíró

Dr. Kiss Árpád Lajos s.k.
bíró

Dr. Patyi András s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő

A Kúria Dr. Gálffy Tibor egyéni ügyvéd (cím4) képviselt felperes1 (cím1 I. rendű, felperes2 cím2) II. rendű és felperes3 (cím3 III. rendű felpereseknek a Balsai Ügyvédi Iroda (cím6 ügyintéző: Dr. ifj. Balsai István) által képviselt Építési és közlekedési miniszter (cím5) alperes ellen indított közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránti perben, a Fővárosi Törvényszék 108.K.706.839/2020/46. számú ítélete ellen a felperesek által benyújtott felülvizsgálati kérelem tárgyában, 2023. február 7. napján tárgyaláson kívül meghozta az alábbi

k i e g é s z í t ő í t é l e t e t

A Kúria a Kfv.IV.37.784/2022/7. számú ítélete rendelkező részét azzal egészíti ki, hogy:

– kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felpereseknek 15 napon belül 400.000 (négy százezer) forint elsőfokú eljárási költséget.

A Kúria a Kfv.IV.37.784/2022/7. számú ítélete indokolását azzal egészíti ki, hogy:

A Kúria a felperesek elsőfokú eljárásban megállapítható költségét figyelemmel a felperesek jogi képviselője által elvégzett munka mennyiségére, arra, hogy nem látta alátámasztottnak, hogy a költségjegyzékben felszámított órák a jog perbeli érvényesítésével okozati összefüggésben lennének és szükségképpen merültek fel, továbbá arra, hogy kereseti kérelme túlnyomó részt megalapozatlan volt, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (2) bekezdésének alkalmazásával 400.000 forintban állapította meg.

A kiegészítő ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperesek jogi képviselői a tárgyalás befejezését követően jelezték, hogy a Kúria nem rendelkezett az elsőfokú eljárási költségekről, kérték annak pótlását.

A Kúria a felperesek kérelmére az ítélet kiegészítéséről a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 82. § (1) bekezdése, valamint a Kp. 84. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 355. § (1) és (2) bekezdései, valamint az (5) bekezdés c) pontja alapján – tárgyaláson kívül – határozott.

A Kúria kiegészítő ítéletével szemben a további felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

Budapest, 2023. február 7.

Dr. Balogh Zsolt s.k.
a tanács elnöke

Dr. Hajas Barnabás s.k.
előadó bíró

Dr. Dobó Viola s.k.
bíró

Dr. Kiss Árpád Lajos s.k.
bíró

Dr. Patyi András s.k.
bíró

A kiadmány hitelél:
tisztviselő